

Otázky a odpovědi ve věci úhrady zdravotní péče za občany Ukrajiny

Manuál pro poskytovatele zdravotních služeb

Pracovní materiál určený pro poskytovatele zdravotních služeb

Autor: MZ ČR (odbor dohledu nad zdravotním pojištěním)

Verze platná k 15. 6. 2022

1.	<i>Prosba ministra zdravotnictví poskytovatelům zdravotních služeb</i>	2
2.	<i>Jak postupovat ve věci úhrady zdravotní péče?</i>	2
3.	<i>S jakými doklady se pravděpodobně setkáte?</i>	3
4.	<i>Jak budou hrazeny porody a péče o nově narozené děti?</i>	4
5.	<i>Jakým způsobem předepisovat eRecepty pro ukrajinské občany?</i>	5
6.	<i>Má být po ukrajinských občanech vyžadována úhrada doplatků v lékárnách?</i>	5
7.	<i>Má být po ukrajinských občanech vyžadován regulační poplatek?</i>	5
8.	<i>Jakým způsobem vykázat péči za nepojištěného pacienta?</i>	5
9.	<i>Mohou být ukrajínští občané přijmuti do péče registrujícího poskytovatele zdravotních služeb a tudíž standardním způsobem registrováni?</i>	5
10.	<i>Může praktický lékař u pacientů v kategorii rizika 1 provést posudkovou činnost přesto, že nejde o jeho registrované pacienty?</i>	5
11.	<i>Lze úředně přeložený výpis z dokumentace v současné situaci nahradit např. čestným prohlášením pacienta (např. na formuláři podobném prohlášení k řízení motorových vozidel)?</i>	6
12.	<i>Jakým způsobem lze dohledávat ošetřené ukrajinské pacienty za účelem zjištění jejich čísla pojištěnce, na jehož základě lze následně vykázat poskytnutou péči?</i>	6
13.	<i>Kdo z poskytovatelů zdravotních služeb, a jakým způsobem, vystaví ukrajinskému pacientovi dočasnou pracovní neschopnost?</i>	6
14.	<i>Který poskytovatel zdravotních služeb, a na základě jakých podkladů, může ukrajinskému dítěti vystavit potvrzení o zdravotní způsobilosti pro účast na akcích (letních táborech aj.)?</i>	6
15.	<i>Co obsahuje první vyšetření ukrajinského dospělého pacienta či dítěte v primární péči nebo na UA POINTu?</i>	7
16.	<i>Jakým způsobem, a kde, jsou zajištěny preventivní prohlídky ukrajinských dětí před vstupem do kolektivu?</i>	7
17.	<i>Jak jsou hrazeny preventivní prohlídky ukrajinských pacientů?</i>	7
18.	<i>Jaká je role a návaznost činnosti KACPU na ordinaci praktického lékaře nebo praktického lékaře pro děti a dorost?</i>	8

1. Prosba ministra zdravotnictví poskytovatelům zdravotních služeb

---

Vážení poskytovatelé zdravotních služeb,
obracím se na vás s prosbou při zajištění zdravotní péče pro uprchlíky z Ukrajiny, opouštějící svoji vlast z důvodu probíhajícího válečného konfliktu. Vzhledem k rychle rostoucímu počtu uprchlíků je vysoce pravděpodobné, že řada z nich bude potřebovat poskytnout zdravotní péči předtím, než budou mít možnost vyřídít si nutné pobytové oprávnění (**např. dlouhodobé vízum za účelem strpění, udělení dočasné ochrany atp.**), které je postaví do role pojištěnců veřejného zdravotního pojištění se všemi právy a nároky. Je naprosto zásadní, aby všichni uprchlíci dostali veškerou zdravotní péči, kterou potřebují a kterou jsme my schopni zajistit, a to bez ohledu na případné chybějící povolení k pobytu.

Dovoluji si Vás tímto požádat, aby byla péče poskytnuta všem občanům Ukrajiny, kteří ji budou vyžadovat, a to i nad rámec péče neodkladné. Obáváme se, že řada těchto osob nebude vzhledem k jejich tíživé situaci, kdy mnozí museli své domovy opustit narychlo, disponovat dostatečným finančním obnosem na uhrazení této zdravotní péče. Proto Vás žádám o nežadání úhrady v těchto případech. U takovýchto osob si prosím poznamenejte co nejvíce identifikačních údajů (jméno, datum narození, číslo pasu, pokud nemají pas tak číslo víza, kontaktní informace atd.). **Zdravotní pojišťovny ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví (MZ ČR) a Ministerstvem vnitra momentálně usilovně pracuje na řešení, které v maximální možné míře umožní dodatečnou identifikaci těchto osob a dodatečné vykázání poskytnuté péče k úhradě.**

2. Jak postupovat ve věci úhrady zdravotní péče?

---

a) V případě pacienta, který má od ZP „potvrzení o pojištění“

Ukrajinský pacient má v tomto případě nárok na poskytnutí zdravotní péče hrazené z prostředků veřejného zdravotního pojištění ve stejném rozsahu, jako český pojištěnec. Na potvrzení o pojištění (tzv. náhradním průkazu pojištěnce) vydaném zdravotní pojišťovnou po zaevidování cizince je přímo uvedeno číslo pojištěnce, na jehož základě lze poskytnutou péči vykázat.

b) V případě pacienta, který má cestovní doklad a v něm vízum

Takovýto pacient je zdravotně pojištěn ze zákona, pouze ještě neprovedl svou faktickou registraci u některé ze zdravotních pojišťoven. Doporučujeme poznamenat si maximum údajů o daném pacientovi (zejm. číslo pasu, jméno, příjmení a datum narození) a po ošetření ho nasměrovat na vybranou zdravotní pojišťovnu (registraci u [Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky](#) (VZP ČR) či [Oborové zdravotní pojišťovny zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví](#) lze provést také prostřednictvím webového formuláře) či Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině (KACPU), kde bude zaregistrován. Pojištěnce pak bude možno dodatečně ztotožnit a péči vykázat.

c) V případě pacienta, který má cestovní doklad a nemá vízum

Tento ukrajinský pacient nemá automaticky nárok na úhradu péče ze strany zdravotní pojišťovny. Záleží na dobré vůli poskytovatele, zda bude úhradu po pacientovi požadovat, či nikoliv.

Ukrajinský pacient musí požádat o vízum na některém z KACPU, kde mu bude následně vydán také náhradní průkaz pojištěnce.

Doporučujeme poskytovateli, který se rozhodne od pacienta úhradu nepožadovat, aby si zjistil co nejvíce informací o daném pacientovi (především číslo pasu, jméno, příjmení a datum narození). Pokud pacient neuvádí, že Česká republika je pro něj jen tranzitní zemí (tento případ viz dále), je vysoce pravděpodobné, že vízum za účelem strpění (příp. o průkaz o poskytnutí dočasné ochrany) později získá, čímž se stane dodatečně dohledatelným u zdravotních pojišťoven a poskytnutou péči bude možno se zpožděním vykázat.

Za situace, že pacient územím České republiky pouze projíždí (tranzit), poskytnuté služby nebude možné uhradit ze strany zdravotní pojišťovny – záleží tedy na každém z poskytovatelů, zdali bude po pacientovi požadovat přímou úhradu.

d) *V případě pacienta, který nemá cestovní doklad nebo má neplatný cestovní doklad*

MZ ČR prosí poskytovatele, aby riziko nezaplacení péče vzali v rozumné míře na svá bedra a nepožadovali od Ukrajinců přímé platby.

Poskytovateli, který se rozhodne od pacienta úhradu nepožadovat, opět doporučujeme, aby si zjistil co nejvíce informací o daném pacientovi (především jméno, příjmení, datum narození ev. telefon). Je vysoce pravděpodobné, že dotýčný náhradní cestovní doklad a vízum za účelem strpění (příp. o průkaz o poskytnutí dočasné ochrany) získá, čímž se stane dodatečně dohledatelným u pojišťoven a péči bude možno se zpožděním vykázat. Pacienta bez cestovního dokladu prosím nasměřujte na KACPU, kde mu bude vystaven nový a kde mu bude uděleno vízum.

3. S jakými doklady se pravděpodobně setkáte?

Potvrzení o pojištění (tzv. [náhradní průkaz pojištění](#)) vystavené zdravotní pojišťovnou na základě víza v okamžiku registrace pojištěnce. Za účelem vykazování poskytnuté péče zdravotní pojišťovně je na něm uvedeno číslo pojištěnce a rovněž doba platnosti, která odpovídá platnosti víza, na jehož základě byl vystaven.

Cestovní pas či **hraniční průvodka** obsahující některou z níže uvedených forem víza.

Hranicni_pruvodka.pdf

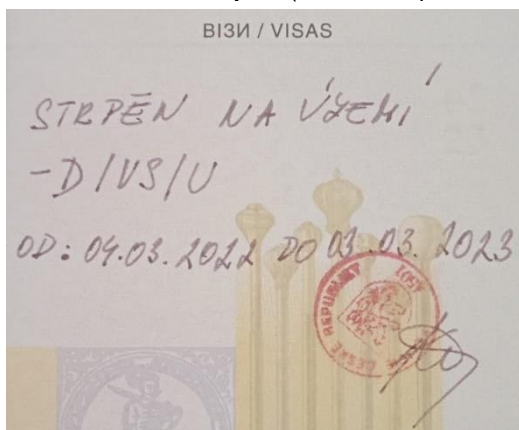
Vízum za účelem strpění (vízový štítek)

Vízum za účelem strpění (razítko do pasu – vždy spolu s razítkem „Policie ČR“, příp. „Ministerstvo vnitra“)

Strpění na území – D/VS/U
od.....
do.....

Vízum za účelem strpění (záznam do pasu – vždy spolu s razítkem „Policie ČR“, příp. „Ministerstvo vnitra“)

Počínaje 22. březnem 2022 jsou vydávány nové typy vízových štítků osobám s dočasnou ochranou.

Osobu s dočasnou ochranou lze rozpoznat podle kódu víza v poznámce D/DO/XXX. Poslední trojčíslí (667, 668, 669) pouze udává druh účelu pobytu. Například jedná-li se o rodinného příslušníka a podobně. Všechny tyto osoby jsou osoby s dočasnou ochranou. Upozorňujeme, že dočasná ochrana může být udělena i osobám s jinou státní příslušností než jen Ukrajincům.

4. Jak budou hrazeny porod a péče o nově narozené děti?

Dne 21. března 2022 vstoupil v účinnost zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, podle níž pojištění osoby s vízem strpění/dočasné ochrany bude aktivováno v den udělení tohoto víza, avšak uplatní se zpětně již s prvním čerpáním zdravotních služeb na území České republiky (ovšem max. 30 dní před udělením víza).

Pokud bude dosud nepojištěné pacientce uděleno vízum do 30 dní od porodu, péče o ni bude zdravotní pojišťovnou uhrazena.

Děti, které se narodí na území, a jejichž žádný rodič v době porodu nemá vízum za účelem strpění/dočasné ochrany, budou dodatečně pojištěny až 30 dní předtím, než samy vízum získají. Doporučujeme v takovém případě rodiče upozornit, aby pro dítě vízum též vyřídili.

Děti, které se narodí na území, a alespoň jeden jejich rodič v době porodu má vízum za účelem strpění/dočasné ochrany, budou na prvních 60 dní života pojištěny rovnou ze zákona. Pro další pokračování jejich účasti ve veřejném zdravotním pojištění musejí samy získat potřebné vízum. Doporučujeme v takovém

případě rodiče upozornit, aby pro dítě vízum též vyřídili, mají na to však o něco více času než v předchozím případě.

5. Jakým způsobem předepisovat eRecepty pro ukrajinské občany?

Podrobné informace viz web Státního ústavu pro kontrolu léčiv ([odkaz](#)).

6. Má být po ukrajinských občanech vyžadována úhrada doplatků v lékárnách?

Občané Ukrajiny nejsou osvobozeni od povinnosti hradit doplatky v lékárnách.

7. Má být po ukrajinských občanech vyžadován regulační poplatek?

Občané Ukrajiny nejsou osvobozeni od povinnosti hradit regulační poplatek za využití pohotovostní služby.

8. Jakým způsobem vykázat péči za nepojištěného pacienta?

Viz bod 1. a 2. Doporučujeme zjistit maximum údajů o daném pacientovi (zejm. číslo pasu, má-li vízový štítek, tak číslo vízového štítku, jméno, příjmení, datum narození) a po ošetření mu doporučit urychlenou návštěvu KACPU (pokud nemá vízum), nebo libovolné zdravotní pojišťovny (pokud má vízum, ale nemá doklad o pojištění) kde bude zaregistrován. MZ ČR ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami připravuje mechanismus, jak pojištěnce na základě údajů o něm dohledat a poskytnutou péči následně vykázat k úhradě zdravotní pojišťovně.

9. Mohou být ukrajinskí občané přijmuti do péče registrujícího poskytovatele zdravotních služeb a tudíž standardním způsobem registrování?

Občany Ukrajiny lze standardně registrovat např. v případě, kdy poskytovatel očekává dlouhodobější převzetí do péče. Pro vystavování posudků např. pro účely zaměstnání je registrace nezbytná.

S ohledem na skutečnost, že poskytovatelé jsou často bonifikováni ze strany zdravotních pojišťoven za splnění stanovených kritérií kmene u nich registrovaných pojištěnců (podíl pojištěnců podstupivších prevenci, sledovaných specialisty atd.) a přijetí Ukrajinských občanů do kmene by mohlo zapříčinit nesplnění podmínek bonifikačních programů – rozhodly se některé pojišťovny v současné době takto registrované ukrajinské pacienty do celkových statistik nezahrnovat, nevyplácet **za ně kapitační platbu** (navzdory jejich registraci) a **úhradu** všech poskytnutých a provedených výkonů **provádět výkonovým způsobem**.

Podrobnosti viz [Informace pro poskytovatele zdravotních služeb poskytujících péči osobám, které uprchly z území Ukrajiny v důsledku ozbrojeného konfliktu](#) dostupné na webových stránkách VZP ČR.

10. Může praktický lékař u pacientů v kategorii rizika 1 provést posudkovou činnost přesto, že nejde o jeho registrované pacienty?

Bez jejich předchozí registrace (kterou však lze provést – viz odpověď výše) nikoli.

11. Lze úředně přeložený výpis z dokumentace v současné situaci nahradit např. čestným prohlášením pacienta (např. na formuláři podobném prohlášení k řízení motorových vozidel)?

V souladu s ustanovením § 7 odst. 2 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 79/2013 Sb.“) je možné výpis ze zdravotnické dokumentace nahradit postupem, na základě kterého poskytovatel potřebné informace zjistí vyšetřeními, která sám provede či indikuje. K uvedenému doplňujeme, že ačkoli základní vyšetření prováděná podle § 7 odst. 1 vyhlášky č. 79/2013 Sb. čestným prohlášením nahradit nelze, v případě vyšetření prováděných za účelem náhrady výpisu ze zdravotnické dokumentace v návaznosti na § 7 odst. 2 vyhlášky č. 79/2013 Sb. je takový postup možný.

Doporučený postup pro poskytovatele pracovnělékařských služeb a registrujících poskytovatelů při pracovnělékařských prohlídkách vydaný Ministerstvem zdravotnictví lze nalézt [zde](#).

12. Jakým způsobem lze dohledávat ošetřené ukrajinské pacienty za účelem zjištění jejich čísla pojištění, na jehož základě lze následně vykázat poskytnutou péči?

Platnost pojištění na základě zadaného čísla, příp. jména a data narození, pojištěnce lze ověřit prostřednictvím aplikace [VZP Point](#) (podrobnosti viz [Informace pro poskytovatele zdravotních služeb poskytujících péči osobám, které uprchly z území Ukrajiny v důsledku ozbrojeného konfliktu](#) dostupné na webových stránkách VZP ČR). Výsledkem vyhledávání v tomto prostředí je číslo pojištěnce, druh pojištění a zdravotní pojišťovna.

VZP ČR s MZ ČR pracují na tom, aby v blízké době bylo možno pojištěnce ztotožnit nejen dle jména a data narození, ale též dle čísla pasu.

13. Kdo z poskytovatelů zdravotních služeb, a jakým způsobem, vystaví ukrajinskému pacientovi dočasnou pracovní neschopnost?

Poskytnuté hrazené služby musí standardně odpovídat zhodnocení zdravotního stavu a anamnéze daného pojištěnce. Většina uprchlíků obdrží při vstupu na území ČR vízum za účelem strpění nebo za účelem poskytnutí dočasné ochrany, čímž se stává pojištěncem systému veřejného zdravotního pojištění. **Tento pojištěnec má právo čerpat na území ČR zdravotní péči v plném rozsahu veřejného zdravotního pojištění, tedy za stejných podmínek jako jakýkoli český občan.**

Podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, o vzniku dočasné pracovní neschopnosti u pojištěnce rozhodne (tedy „neschopenku“ vystaví) ten lékař, který vyšetřením zjistí, že pojištěnci zdravotní stav pro nemoc nebo úraz nedovoluje vykonávat dosavadní pojištěnou činnost (= zaměstnání vykonávané za podmínek zakládajících účast na nemocenském pojištění nebo samostatná výdělečná činnost, pokud se osoba samostatně výdělečně činná na základě výkonu této činnosti přihlásila k účasti na nemocenském pojištění, nebo zaměstnání zahraničního zaměstnance, pokud se přihlásil k účasti na nemocenském pojištění).

14. Který poskytovatel zdravotních služeb, a na základě jakých podkladů, může ukrajinskému dítěti vystavit potvrzení o zdravotní způsobilosti pro účast na akcích (letních táborech aj.)?

Potvrzení o zdravotní způsobilosti dítěte pro účast na akcích, pro které je takové potvrzení vyžadováno právními předpisy (např. účast na školách v přírodě, zotavovacích akcích apod.), vydávají, podle § 9

odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, **registrující poskytovatelé zdravotních služeb, u kterých je posuzovaná osoba registrována**. Nemá-li osoba registrujícího poskytovatele, vydává posudek libovolný poskytovatel v oboru praktické lékařství pro děti a dorost. Daný posudek může být vydán i na UA POINTu, pokud je zřízen poskytovatelem, který má v oprávnění uveden obor praktické lékařství pro děti a dorost, ale pouze dítěti, které nemá svého registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost. Jde o úkon, který není hrazen z veřejného zdravotního pojištění. Poskytovatelé zdravotních služeb, kteří jsou povinni postupovat s péčí řádného hospodáře, musí za tento úkon nehrazený z veřejného zdravotního pojištění požadovat přímou úhradu dle ceníku, která pokryje náklady spojené s vydáním potvrzení.

15. Co obsahuje první vyšetření ukrajinského dospělého pacienta či dítěte v primární péči nebo na UA POINTu?

Pro urychlení odebrání anamnézy může být využit vyplněný anamnestický dotazník. **Preventivní vyšetření a prohlídky před vstupem do zaměstnání nebo nástupem do dětského kolektivu jsou stejného rozsahu jako v případě pojištěnců v ČR.**

Při první zdravotní prohlídce pediatrem po vstupu do České republiky je provedena kontrola očkovacího průkazu. Pokud rodiče nebo jiný doprovod dítěte nedoloží dokumentaci o jeho očkování, bude k němu přistupováno jako k neočkovanému a očkování bude zahájeno během této první zdravotní prohlídky. V některých případech je možné na přechodnou dobu vycházet z anamnestických údajů rodičů/doprovodu a očkování odložit o maximálně 4 týdny. Další postup se řídí Doporučením České vakcinologické společnosti ČLS JEP.

16. Jakým způsobem, a kde, jsou zajištěny preventivní prohlídky ukrajinských dětí před vstupem do kolektivu?

Před vstupem dítěte, které přichází z prostředí, ve kterém se ve zvýšené míře mohou vyskytovat infekční choroby, do kolektivu, ale i z důvodu obecně zdravotně preventivních, za účelem včasného zachytu případných onemocnění, je nanejvýš vhodné provádět preventivní vyšetření. Toto vyšetření bude zaměřeno na zjištění jak příznaků případných infekčních onemocnění, tak jiných zdravotních problémů. Jde v podstatě o alternativu k v České republice zavedeným pravidelným preventivním prohlídkám dětí u registrujících poskytovatelů v oboru praktické lékařství pro děti a dorost. Tato služba může být také poskytována nemocnicích v rámci zřízených UA POINTŮ či v rámci odbornosti 002. Pro děti od 14 let (od dne 14. narozenin) je možné toto vyšetření provádět i v ordinaci všeobecného praktického lékaře. **Preventivní vyšetření před vstupem do dětského kolektivu je prováděno v UA POINTech a v některých ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost**, pro děti od 14 let i u všeobecných praktických lékařů. Poskytování této péče není v žádném případě omezeno pouze na UA POINTy, ale může být nasmlouváno na jakémkoli pracovišti odbornosti praktického lékařství pro děti a dorost, které bude schopno tuto péči poskytovat.

17. Jak jsou hrazeny preventivní prohlídky ukrajinských pacientů?

Jedná se o **speciální výkon v číselníku zdravotních pojišťoven a jeho úhrada pokryje náklady spojené s poskytováním této péče**. Zdravotní pojišťovny po dohodě s Ministerstvem zdravotnictví budou hradit poskytování této zdravotní služby na základě nasmlouvání nově vytvořeného speciálního (balíčkového) výkonu zařazeného do číselníku zdravotních pojišťoven, který bude vykazován při prvním

kontaktem s pojištěncem, kterému byla udělena dočasná ochrana. Výkon zohledňuje časovou dotaci, která je nutná pro vyšetření těchto specifických pacientů. Výkon bude automaticky nasmlouván všem poskytovatelům smluvní odbornosti 003 (Lékařská pohotovostní služba – UA POINTy). Odbornostem 001 (všeobecné praktické lékařství) a 002 (praktické lékařství pro děti a dorost) bude výkon nasmlouván na základě žádosti. Frekvenční omezení výkonu je 1/život, výkon lze vykázat při prvním kontaktu pojištěnce se statutem dočasné ochrany se zdravotním systémem ČR. Výkon nevstupuje do regulace. Výkon je oceněn 643 body s hodnotou bodu 1 Kč. V rámci výkonu je vyplněn anamnestický dotazník. Výkon je v číselníku VZP jako: 03100 – (VZP) VYŠETŘENÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU POJIŠTĚNCE SE STATUSEM DOČASNÉ OCHRANY – PRVNÍ KONTAKT. Zdravotní pojišťovny zveřejní na svých webových stránkách seznam poskytovatelů, kteří mají tento výkon nasmlouvaný a je u nich vyšetření prováděno.

18. Jaká je role a návaznost činnosti KACPU na ordinaci praktického lékaře nebo praktického lékaře pro děti a dorost?

V místě KACPU není poskytována zdravotní péče všem osobám v rámci registračního procesu, ale je pouze zajištěna dostupnost první pomoci v případě, že to bude zdravotní stav osob vyžadovat. Návaznosti KACPU na poskytovatele primární péče z uvedeného důvodu není potřeba. Optimální je, pokud přes KACPU projde každá osoba z Ukrajiny právě jednou a není žádoucí vytvářet motivaci pro vyhledání KACPU za účelem poskytování primární péče. Poskytnutí primární péče je nutné směřovat do ambulancí praktických lékařů a do nízkoprahových ambulancí primární péče v lůžkových zdravotnických zařízeních. Pokud osoba nemá zajištěnu primární péči ve standardní síti, je směřována na nejbližší UA POINT při nemocnici.

Všem osobám je doporučeno, aby absolvovaly preventivní prohlídku v primární péči (ambulance všeobecného praktického lékaře, praktického lékaře pro děti a dorost), případně v UA POINTu.